

Deriziune și demitizare

Tradusă în românește de Ana Scarlat, cu titlul *Vino la pod, iubita mea*, drama *Electra, copila mea* de Kiszely Gábor – un cunoscut scriitor maghiar cu numeroase volume de eseuri, romane sau studii istorice, îndrăgostit de teatru, cu o pregătire serioasă în domeniul artei scenice în Germania și Anglia –, a fost montată la Teatrul Nottara de Alexandru Repan, interpret și al rolului principal, *Edmond A'Gwynn*, un Agamemnon degenerat al zilelor noastre, așa cum sunt și ceilalți eroi cu aură mitică din antica lume a Atrizilor.

Regizorul a fost câștigat de rolurile dramatic-satirice, create cu talent și cu amară ironie de autor. Lumea legendară de altădată, cu proporțiile supradimensionate, a devenit astăzi mărunță, stupidă, fără curaj. Un erotism ieftin îi leagă pe eroii deveniți partizanii pătimași ai drogurilor și alcoolului. Nota sarcastică în care ni se povestește despre familia unui mare om politic din Anglia, țară în care și-a plasat acțiunea Kiszely Gábor (dar putea fi în orice altă parte a Europei), a fost accentuată de regizor și traducătoare, începând cu titlul. *Vino la pod, iubita mea* este o chemare hedonistă spre plăceri imediate, ce revine aproape la toate personajele, incapabile să se gândească la altceva decât satisfacerea simțurilor.

Spectacolul începe în cheia gravă a unei tragedii străvechi. În Sala Studio a Teatrului Nottara, în fața cortinei trase, la marginea rândurilor, apare în haine lungi un cor antic, cu versuri din *Orestia*, continuate și după ridicarea cortinei de Lucia Mureșan, o *Clitemnestra* nevăzută de noi, dar auzită și impresionantă prin vocea ei bine pozată și măiestria desăvârșită în rostirea poeziei.

Teatrul Nottara – *Vino la pod, iubita mea* de Kiszely Gábor. Traducerea: Ana Scarlat. Regia: Alexandru Repan. Decorul: Sică Rusescu. Costume: Doina Levintza. Muzica: George Marcu. Cântă: Valentin Teodosiu. Distribuția: Alexandru Repan, Lucia Mureșan, Ada Navrot, Ilinca Goia, Rareș Stoica, George Alexandru, Anda Caropol, Petrică Popa, Ana Maria Sileanu, Daniel Popescu, Radu Traian, Laura Anghel. Data premierei: 26 octombrie 2001.

Nu suntem însă într-o tragedie antică, ci într-un salon modern cu zei de ghips, meniți să împodobească culoarele și intrările unei case oarecare (Decorul: Sică Rusescu). *Richmond* – Daniel Popescu, un pierde-vară, bun să fie amant de un ceas, o întâlnește pe *Boadicea* – Ada Navrot, una dintre fiicele lui *Edmond A'Gwynn* și ale *Cordeliei* – Clitemnestra contemporană, căsătorită, dar din plictis gata să-și înșele bărbatul.

Ilinca Goia, în *Eleonora* – Electra de odinioară, apare ca o zeiță a dreptății, dar în curând își dă și ea arama pe față. De ani de zile nu face decât să-l dorească pe *Aldon* – George Alexandru, un actor de succes, plictisit și dezamăgit, amantul mamei ei. De-a lungul timpului, el a fost și iubitul lui *Boadicea* și probabil al multor femei.

Nu putea lipsi nici *Oreste*, plecat pe drumurile pribegiei. Acum se numește *Oswy*, jucat de Rareș Stoica. El apare după trei luni de vagabondaj prin Africa, flămând și fără nici o lețcaie, implorând-o pe *Eleonora* să-i dea niște bani. A fugit speriat de faptul că *Geneva*, iubita lui – fiica familiei *Fox*, mic-burghezi cu pretenții, jucăți cu haz de Anda Caropol și Petrică Popa –, a rămas însărcinată. *Eleonora* o scapă pe tânără de sarcină, spre bucuria tuturor, a părinților ei, a lui *Oswy*. Suntem într-o casă a morții și nu a vieții, unde dispariția unui copil, chiar nenăscut, înseamnă satisfacție și nu durere.

Interpreții au reușit să-și creeze personajele cu o distanțare ironică și o identificare sinceră. Nu evită tonul patetic, firesc la Alexandru Repan – *Edmond A'Gwynn*, familiarizat cu discursurile politice sau la Lucia Mureșan – *Cordelia*, o actriță plecată de decenii din teatru, pentru a-și urma soțul,

ahtiată după scenă și aplauze, visând să se întoarcă și să mai joace în fața publicului. La ceilalți, însă, el este amar, ironic, distant, sarcastic, cu excepția lui *Aldon*, dezamăgit, fără vlagă și entuziasm.

Toți actorii sunt buni în acest univers al deriziunii, purtând cu eleganță costumele

frumoase create de Doina Levintza, dar întregul lor efort nu face altceva decât să sublinieze pesimismul autorului și plictisul unei lumi mici în comparație cu uriașii de odinioară. Solemnitate și sarcasm, melodii și versuri antice alături de obsedanta chemare din noul titlu: *Vino la pod, iubita mea*.

O piesă ce învinge timpul

Pentru cei din generația mea, indiferent de variantele ulterioare – și ele au fost multe, printre care și un frumos spectacol ieșean în regia lui Cristian Hadji-Culea –, de neuitat rămâne montarea lui Radu Penciulescu de la Teatrul Mic, din 22 mai 1967, cu lucrarea, pe atunci foarte nouă, a polonezului Slawomir Mrożek. Cu o strălucită distribuție în frunte cu George Constantin, Olga Tudorache, Octavian Cotescu și Victor Rebengiuc, totul vorbea despre o actualitate arzătoare, despre experiențe trăite recent și ideologii vii, puternice, dominante.

Am fost curioasă, auzind că Gelu Colceag realizează la început de mileniu trei *Tango* la „Bulandra“, să văd care vor fi reacția și impactul asupra spectatorilor în noile condiții.

Și ele au fost puternice, incitante, impresionante. Cu un spațiu deschis, cel de la Sala „Toma Caragiu“, cu rândurile laterale anulate de draperii, cu foarte puține elemente de decor, doar cele strict necesare (scenografia Mihai Mădescu), regizorul a reușit o autentică performanță, aceea a actualizării fine, sensibile, neforțate, dând ritm susținut acțiunii și pigmentând totul cu ironie. În cheie ironică, așa spune chiar satirică, a fost prezentat *Edek* de Radu Gabriel. Victoria acestuia, subliniată cu cinism de Octavian Cotescu, cu decenii în urmă, a fost acum lamentabilă și ridicolă, Radu Gabriel accentuând mai degrabă dimensiunea ridicolă, slugarnică a personajului decât cea primejdioasă. Dansul

amenințător de altădată a fost acum grotesc, desfășurat în planul doi al scenei.

Doru Ana a creat un *Stomil* plin de contradicții. Aparent puternic, energic, el este în fond slab, dornic doar să fie lăsat să stea comod, să nu fie deranjat de forme sau convenții, simțindu-se foarte bine alături de cocheta sa soție, jucată cu haz și sensibilitate de Emilia Popescu.

Bunica, boemă la rândul ei, însetată doar să joace cărți cu slugarnicul *Edek*, i-a oferit Luminiței Gheorghiu un rol foarte bun, bine definit, sugestiv și amuzant. Alături de ea, Petre Lupu l-a jucat cu haz, dar și imensă dorință de afirmare, de ieșire din anonim, pe unchiul nebăgat în seamă.

În cei doi tineri, *Arthur*, cu o nevoie neostoită de ordine, convenții și forme, și logodnica sa, regizorul a încercat două formule, ambele reușite, cu diferențe bine justificate și valabile. Vlad Zamfirescu este cel dintâi *Arthur*, cu încordări interioare, durere scrâșnită și autoritate disperată, alături de Antoaneta Zaharia, superficială și senzuală, supunându-se în bătaie de joc cererilor nesăbuite ale iubitului ei, trădat foarte repede cu teluricul *Edek*. Costel Cașcaval, cel de-al doilea *Arthur*, are în el o disperare tulburătoare, ascunsă sub veșmântul răcelii, dar cu izbucnirile bruște ale omului care știe că este slab și își ascunde defectul prin afișarea unei atitudini exterioare, ostentative și false. Profira Serafim este o iubită violent senzuală,